

Aan de leden van de raad

Raamsdonksveer,

Ons kenmerk : ADV//19
Onderwerp : **Informatiebrief: Meicirculaire 2019**

Geachte leden van de raad, college

Op 31 mei j.l. is de “meicirculaire gemeentefonds 2019” gepubliceerd. Gelet op de termijnen bleek het niet mogelijk om de effecten van de meicirculaire in de Kadernota 2019 mee te nemen. Vandaar dat is toegezegd om zo snel mogelijk na analyse en berekening van de financiële effecten het college en de raad te informeren met een (Raads)informatiebrief. Als wethouder financiën doe ik u hierbij de toegezegde informatie toekomen.

De doelstelling van de meicirculaire is het bekendmaken van beleid en het geven van informatie over de ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de circulaire wordt de gemeente in hoofdzaak geïnformeerd over de gemeentefondsuitkeringen voor 2019 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De circulaire is in belangrijke mate een financieel technisch document.

Gemeenten ontvangen op 3 momenten in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Het gemeentefonds kent diverse soorten uitkeringen: de algemene uitkering en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Vanaf 2019 is de integratie-uitkering Sociaal Domein opgehouden te bestaan en overgeheveld naar de algemene uitkering of naar aparte integratie-uitkeringen (Participatie, Beschermde Wonen en Voogdij/18+).

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) wordt de procentuele wijziging van de “Accresrelevante uitgaven” vermenigvuldigd met de grondslag van het gemeentefonds en toegevoegd (of onttrokken) aan de algemene uitkering. Op deze wijze hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering en daarmee de omvang van het fonds. De circulaire bevat een veelheid van aanpassingen op de september- en decembercirculaire van 2018. Zowel in positieve als negatieve zin.

De belangrijkste aanpassingen zijn:

1. Het geraamde accres 2019 wordt ten opzichte van de septembercirculaire 2018 met € 74 miljoen positief bijgesteld.
2. Voor de periode van 2020 tot 2024 wordt het accres neerwaarts bijgesteld oplopend tot structureel € 603 miljoen in 2023. De belangrijkste verklaring daarvoor ligt in de lagere ontwikkeling van de lonen en prijzen.
3. Het accres 2018 komt € 148 miljoen lager uit dan in de septembercirculaire 2018 werd geraamd. Dit komt doordat de onderuitputting bij het Rijk verder is opgelopen na Miljoenennota 2019.
4. De loon- en prijsbijstelling 2019 van de Wmo2015 en de WmoHV leidt tot een toename met € 124 miljoen en vanaf 2020 wordt vanwege de invoering van de Wet verplichte GGZ € 20 miljoen toegevoegd.
5. De toename vanwege loon- en prijsbijstelling 2019 Jeugdhulp bedraagt vanaf 2019 € 109 miljoen.
6. Verder informeert de circulaire over de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2018. Ten opzichte van de septembercirculaire 2018 is sprake van een neerwaartse bijstelling van € 66,85 miljoen.
7. Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. In 2019 gaat het om € 420 miljoen (waarvan € 20 miljoen tijdelijk aan de jeugddoorlooptijd beschikbaar wordt gesteld) en in 2020 en 2021 om jaarlijks € 300 miljoen. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben.
8. Tot slot wordt de algemene uitkering met € 18 miljoen gekort vanwege de beheersovereenkomst Digitaal stelsel Omgevingswet landelijke voorziening (DSO-LV) en worden enkele decentralisatie- en integratie-uitkeringen aangepast of nieuw toegekend (o.a. brede impuls combisport, maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en versterking taalniveau statushouders).

Al met al een behoorlijke lijst met ook behoorlijke financiële consequenties. De financiële consequenties zijn vergeleken met de decembercirculaire 2018 en wij mogen concluderen dat de vergelijking een gematigd positief beeld laat zien. Op korte termijn een hogere uitkering die in de loop van de jaren afneemt. In de onderstaande tabel wordt het financiële effect (in veelvoud van € 1.000) weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Begrotingsjaar 2019			2020	2021	2022	2023
	AU dec 2018	AU mei 2019	Vershil	Vershil	Vershil	Vershil	Vershil
1. Alg. Uitkering in basis	29.039	29.468	+ 429	+ 953	+ 723	+ 543	+ 844
1a. Korting OZB	-3.188	-3.284	- 96	- 168	- 201	- 235	- 269
Algemene uitkering Netto	25.851	26.184	+ 333	+ 786	+ 522	+ 308	+ 574
2. Integratie-decentralisatie uitk.							
2a Diverse mutaties	423	471	+ 48	+ 16	+ 39	+ 93	+ 94
2b BTW compensatiefonds	100	0	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100
	26.374	26.655	281	+ 701	+ 461	+ 301	+ 569
3. Deelfonds Sociaal domein							
3a. Voogdij/18+	626	652	+ 26	- 204	- 204	- 204	- 204
3b. WSW/Wajong/Begeleiding	1.919	2.034	+ 115	+ 82	+ 41	+ 58	+ 43
	2.545	2.687	+ 141	- 122	- 163	- 146	- 161
Totaal algemene uitkeringen	28.920	29.342	+ 422	+ 579	+ 297	+ 154	+ 408

De tabel laat ten opzichte van de decembercirculaire 2018 een toename van de algemene uitkeringen zien voor 2019 van € 422.000. Voor 2020 een toename van € 579.000, 2021 wordt € 297.000, 2022 wordt € 154.000 en 2023 stijgt met € 408.000.

Bij de beoordeling van deze positieve resultaten moet wel een nuance worden aangebracht, namelijk dat nog niet (voor alle wijzigingen) bekend is in hoeverre deze netto resteren in de begroting. Hoewel de algemene uitkering het karakter heeft van een algemeen dekkingsmiddel, kan er indirect toch een claim op het bedrag worden gelegd. Denk hierbij aan de loon- en prijsbijstelling van de Wmo en Jeugd. Of de taakmutaties zoals de verhoging van de algemene uitkering vanwege de waterschapsverkiezingen of vanwege de verhoging van de vergoeding aan gemeenteraadsleden van de kleine gemeenten.

Waar zitten de grote verschillen?

1. De hogere "algemene uitkering 2019 in basis" bedraagt in basis € 429.000 oplopend naar € 844.000 in 2023. In 2019 wordt de uitkeringsfactor met 13 punten verlaagd, voornamelijk het gevolg van de correcties vanwege onderuitputting van het rijk en het BTW compensatiefonds. Door met name de hogere rijksbijdrage voor de jeugd, maar ook vanwege toegenomen eenheden (meer jongeren, meer lage inkomens e.d.) komt de uitkering hoger uit. Vanaf 2020 neemt de "algemene uitkering in basis" aanzienlijk toe vanwege de positieve aanpassing van het accres. Van rijkswege wordt aanvullend onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel voor jeugd extra middelen nodig hebben. Daarnaast worden de komende maanden bestuurlijke afspraken gemaakt tussen Rijk en VNG over hoe het jeugdhulpstelsel effectiever, efficiënter en beter kan gaan functioneren. Cruciaal in de beoordeling van onze meerjarenbegroting is of de extra middelen van het rijk voor 2019 t/m 2021 als structureel of als incidenteel moeten worden gezien. Dit in verband met de beoordeling of een begroting "reëel en structureel sluitend is"
- 1a. Op de "algemene uitkering in basis" wordt door het rijk ook een korting toegepast vanwege de eigen inkomsten OZB van € 96.000. Deze korting is gebaseerd op de WOZ waarde van de woningen en niet- woningen van onze gemeente. Naar het zich laat aanzien komt deze totale WOZ waarde van de woningen aanzienlijk hoger uit dan eerder aangenomen. De marktontwikkeling tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 9%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 2%. Dit leidt tot een hogere korting.
- 2a. Onder diverse mutaties (€ 48.000) vallen de al eerder gememoreerde uitkeringen voor bijvoorbeeld Brede impuls Combisport, Bonus beschut werken, Maatschappelijke begeleiding en vergoeding gemeenteraden.
- 2b. De correctie op het BTW compensatiefonds bedraagt € 100.000. Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds in de raming van de algemene uitkering gewijzigd. Voor een goede raming van de ruimte onder het plafond BCF is inzicht nodig in de toekomstige ontwikkeling van de omvang van het BCF en vooral in de toekomstige declaraties. Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseert het ministerie om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Deze ruimte is nog maar een fractie van wat eerder werd verwacht. Van verschillende kanten wordt zelfs verwacht dat er in de toekomst een korting op de algemene uitkering gaat plaatsvinden vanwege overvraging van het BCF. Vandaar ook dat, mede ingegeven door het provinciale standpunt in deze, vanaf 2019 geen rekening meer wordt gehouden met een bijdrage vanwege ruimte in het BCF plafond.
- 3a. Bij Voogdij/18+ zien we in 2020 een structurele korting met ruim € 200.000 ten opzichte de decembercirculaire. Deze korting was niet verwacht. Het is ook nog niet bekend wat de exacte achtergrond is. Bij het ministerie zullen wij komende week verdiepende vragen stellen naar de achtergrond van deze neerwaartse bijstelling. Als toelichting geeft het ministerie aan dat door vernieuwde gegevens het budget voor Voogdij/18+ vanaf uitkeringsjaar 2020 met € 17 miljoen structureel toe neemt. Daarnaast is bij deze circulaire vanaf 2020 structureel € 20 miljoen gereserveerd om de compensatieregeling Voogdij/18+ te continueren. De compensatieregeling was voor drie jaren (2017-2019) met gemeenten overeengekomen.

Als gevolg van het uitstel van de ingangsdatum van het nieuwe woonplaatsbeginsel en daarmee het uitstel van de overheveling van integratie-uitkering Voogdij/18+ naar de algemene uitkering wordt bij deze circulaire het budget voor de compensatieregeling ook voor latere jaren gereserveerd. In hoeverre er in 2020 eventueel aanvullend budget is te verwachten, en voor welk bedrag, is derhalve onzeker. Ook is nog onduidelijk in hoeverre de verlaging bij de gemeente kan worden opgevangen door verlaging van de eigen uitgaven. Over de financiële gevolgen zal in de septembercirculaire meer informatie worden opgenomen.

- 3b. Binnen het deelfonds sociaal domein valt met name de geleidelijk aflopende verhoging op voor de WSW, Wajong en begeleiding. De reden is met name de toekenning van loon- en prijsbijstelling 2019. In beginsel is dit een autonome ontwikkeling waarbij beoordeeld moet worden in hoeverre de van rijkswege berekende vergoeding WSW ook kan of moet worden doorberekend aan de WSW instelling.

Het ministerie vraagt in de meicirculaire om behoedzaamheid te betrachten en formuleert daarbij de volgende passage:

“dat bij de overheveling van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is afgestapt van het definitief vaststellen van de verdeling voor de betreffende onderdelen in de meicirculaire van jaar t-1. Dit betekent dat de verdeling van deze budgetten gedurende het jaar wijzigt door actuelere maatstafgegevens, zoals ook gebruikelijk is bij de andere maatstaven in de algemene uitkering. De meeste maatstafgegevens voor de verdeelmodellen Wmo 2015, Jeugdhulp en Re-integratie klassiek kunnen door het CBS niet eerder dan vlak voor de komende septembercirculaire geleverd worden. Daarom worden gemeenten er nu alvast op geattendeerd dat de actualisatie van de maatstafgegevens in de septembercirculaire mogelijk een grotere impact heeft op de uitkeringsfactor en de verdeling van de algemene uitkering dan tot nu toe gebruikelijk”.

Zoals eerder aangegeven laat de ontwikkeling van de algemene uitkering een gematigd positief beeld zien, maar voorzichtigheid is geboden. Anderzijds, zolang er geen andere gegevens beschikbaar zijn, zullen wij met de kennis van heden het traject van de begroting 2020-2023 in moeten gaan. Wij voegen daar aan toe dat de gematigd positieve uitkomst van de meicirculaire voor het eerste jaar (2020) de opgave om tot een sluitende begroting te komen weliswaar makkelijker lijkt te maken, maar de opgave wordt daarmee niet minder, met name ook voor de daaropvolgende jaren.

Ik hoop u door middel van deze brief, voor nu, voldoende geïnformeerd te hebben over de algemene uitkering. Mocht er voor de behandeling van de Kadernota 2020 nog belangrijke informatie over budgetten e.d. beschikbaar komen zal ik u daarover direct informeren.

Met vriendelijke groet,

Adriaan de Jongh
Wethouder Financiën gemeente Geertruidenberg